

при визначенні ступеню ідентифікації типу регіонів та виробленні відповідних механізмів впливу на ситуацію в центрі здійснення регіональної політики повинна залишатися людина, її потреби та інтереси, забезпечення гармонійних відносин у форматі «еко-номіка – людина – довкілля».

Якщо в країнах ЄС були проблемні окремі регіони, на підтримку яких й спрямована регіональна політика, то в Україні практично всі регіони є проблемними та потребують розробки своєї стратегії виходу з кризи. Україна на даний час нездатна одноосібно забезпечити їх регіональний розвиток та надати достатню інвестиційну підтримку.

Тому зусилля держави повинні зосереджуватися в напрямку створення сприятливого інвестиційного клімату та пошуку інвесторів, а також раціональному використанні ресурсів регіонів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : zakon.rada.gov.ua/laws/apot/2850-15.
2. Менеджмент європейської економічної інтеграції / під за ред. С. Писаренко. – К. : Знання, 2012. – 373 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : pidruchniki.com/.../menedzhment_yevropeyskoyi_ekonomichnoyi_integratsiyi/.

УДК 332:334.012.74(045)

Скарбовійчук Т.В.

*провідний фахівець навчального відділу
Вінницького торговельно-економічного інституту
Київського національного торговельно-економічного університету,
аспірант
Вінницького національного аграрного університету*

ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ МАЛИХ МІСТ: РЕФОРМИ, ПРОБЛЕМИ, УПРАВЛІННЯ ЗМІНАМИ

У статті розкрито проблеми розвитку малих і середніх міст, які з плином часу наростають і загострюються, здійснення реформи на принципі децентралізації влади в Україні, що в подальшому супроводжується передачею значних повноважень та фінансових ресурсів від органів державної влади органам місцевого самоврядування. Запропонована концептуальна модель моніторингу показників розвитку малих та середніх міст, яка є основою контролю проведених змін в муніципальному управлінні. Розглянуто, як в Україні активізована діяльність щодо децентралізації управління розвитком малих та середніх міст, про що свідчать матеріали конференцій та круглих столів, прийнятих нормативних актів.

Ключові слова: децентралізація, реформа, місцеве самоврядування, моніторинг, управління.

Скарбовійчук Т.В. ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЯ МАЛЫХ ГОРОДОВ: РЕФОРМЫ, ПРОБЛЕМЫ, УПРАВЛЕНИЯ ИЗМЕНЕНИЯМИ

В статье раскрыты проблемы развития малых и средних городов, которые с течением времени нарастают и обостряются, осуществления реформы на принципе децентрализации власти в Украине, что в дальнейшем сопровождается передачей значительных полномочий и финансовых ресурсов от органов государственной власти органам местного самоуправления. Предложенная концептуальная модель мониторинга показателей развития малых и средних городов, которая является основой контроля проводимых изменений в муниципальном управлении. Рассмотрено, как в Украине активизирована деятельность по децентрализации управления развитием малых и средних городов, о чем свидетельствуют материалы конференций и круглых столов, принятых нормативных актов.

Ключевые слова: децентрализация, реформа, местное самоуправление, мониторинг, управление.

Skarboviychuk T.V. DECENTRALIZATION OF SMALL TOWNS, REFORM, ISSUES, CHANGE MANAGEMENT

The article deals with problems of small and medium-sized cities that grow over time and exacerbated the reform on the principle of decentralization of power in Ukraine, later accompanied by the transfer of significant powers and financial resources from the state authorities – local authorities. A conceptual model of monitoring indicators of small and medium-sized cities, which are the basis of control of the changes in the municipal government. Considered in Ukraine intensified activities to decentralize management of small and medium-sized cities, as evidenced by the conferences and round tables adopted regulations.

Keywords: decentralization reform, local government, monitoring and management.

Постановка проблеми. Дослідження розвитку середніх та малих міст не зменшує своєї актуальності, а набуває нової значущості в умовах економічних та політичних змін. Основні проєкції розвитку повинні торкатись економічного, демографічного, фінансового, культурного та інтелектуального потенціалів суспільства. Глобальні зміни в світі, розвиток громад та територій зумовлюють необхідність формування нових прикладних знань та управлінських механізмів щодо регіонального та муніципального розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Серед багатьох наукових праць, що присвячені таким дослідженням, можна відокремити роботи таких вче-

них як Е.Дж. Блейклі, М. Габрель, З. Герасимчук, Р. Доманський, Л. Ковальська, В. Кравців, О. Кузьмін, Ч. Лендрі, А. Мельник, У. Садова, Л. Семів, С. Писаренко, І. Пригожин, В. Мікловда, Ю. Стадницький, М. Фуджіта та ін. **Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.** Нерозв'язані проблеми розвитку малих і середніх міст, які з плином часу наростають і загострюються, здійснення реформи на принципі децентралізації влади в Україні, що в подальшому супроводжується передачею значних повноважень та фінансових ресурсів від органів державної влади органам місцевого самоврядування, актуалізують необхідність дослідження,

викликають потребу аргументації теоретичних положень та формування механізму розвитку малих та середніх міст на основі власної методології, яку можна було б адаптувати до можливостей і потреб конкретної громади.

Вищезазначене засвідчує актуальність всебічного вивчення розвитку малих і середніх міст у сучасних умовах господарювання.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Створення загальної концепції щодо ефективної системи управління розвитку реформи децентралізації малих міст України.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цей процес потребує спеціальних методів прийняття необхідних рішень, управлінських навичок, системи управління змінами. На жаль, більшість запропонованих систем управління стратегічним розвитком та впровадженням змін стосуються підприємств [1]. Але після адаптації відомих концепцій та систем є можливість формування ефективного управлінського середовища, яке дозволить здійснювати ефективне управління розвитком та моніторингу показників впровадження реформи децентралізації малих міст України. Тому необхідність детального вивчення цієї теми та широке обговорення проблем децентралізації на рівні територіальних громад малих міст України може допомогти у втіленні на практиці сучасних методів стимулювання розвитку малих міст і системи місцевого самоврядування в цілому та уникнути в подальшому багатьох проблем.

Гарантія територіальної цілісності України є базовою умовою децентралізації державної влади на користь збільшення прав регіонів в особі територіальних громад.

Суть реформи на принципі децентралізації полягають у наступному:

- утворення виконавчих органів місцевого самоврядування на всіх рівнях: у громаді, районі та області;
- закріплення принципу субсидіарності при розмежуванні повноважень у системі органів місцевого самоврядування та їх виконавчих органів різних рівнів;
- органи місцевого самоврядування різних рівнів – громади, району, області – отримають повноваження, які найбільш ефективно виконувати саме на цьому рівні, а під повноваження отримують необхідні фінансові, матеріальні та інші ресурси під їхню власну відповідальність.

Реформа на принципі децентралізації – виконання частини завдань якої потребують внесення змін до Конституції України.

З 1 січня 2015 р. відбулась передача делегованих повноважень на рівень райдержадміністрацій та повна втрата податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), отже, кошти на дитсадки та палаци культури доведеться брати в районі в кількості, яку визнаватиме район. З 1 січня 2016 р. всі села, селища, міста районного значення, які не об'єднались, втраять всі делеговані повноваження (державне управління, дошкільна освіта, культура та ін.) – все буде передано районним адміністраціям. Отже відбувається централізація повноважень – посилюється державна влада на районному рівні. Було обіцяно райдержадміністрації наділити лише контрольними функціями, але реально місцеве самоврядування на рівні міст районного значення позбавляється повноважень [3]. Тобто метою політики здійснення децентралізації є відхід від централізованої моделі управління в державі, забезпечення спроможності

місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні. У підсумку – створення і підтримка повноцінного життєвого середовища для громадян, надання високоякісних та доступних публічних послуг, становлення інститутів прямого народовладдя, задоволення інтересів громадян в усіх сферах життєдіяльності на відповідній території, узгодження інтересів держави та територіальних громад.

Законодавча база щодо бюджетної децентралізації розвиватиметься з урахуванням пропозицій громад 26 березня 2015 р. [4]. Інформація, отримана від представників органів місцевого самоврядування під час організованих урядом дискусій у регіонах, буде використана для розвитку законодавчої бази щодо бюджетної та податкової децентралізації. Про це під час чергового регіонального круглого столу, який відбувся 25 березня у Харкові, повідомили урядові експерти з Мінрегіону, Міністерства фінансів, Міністерства охорони здоров'я, Міністерства освіти, Державної фіскальної служби. За їхніми словами, представники обласних, районних, міських, сільських та селищних рад під час обговорення питань роботи в умовах нових міжбюджетних відносин надали безліч корисних рекомендацій, які вимагають ретельного опрацювання з можливістю подальшого врахування у законодавчій базі. Експерти підкреслили також, що усі обласні бюджети цього року є профіцитними, а показники надходжень до місцевих бюджетів за перші місяці роботи нового законодавства подекуди вищі за прогнозовані.

Урядові експерти нагадали, що в цілому цього року завдяки запровадженню нової моделі фінансового забезпечення місцеві бюджети отримають додатковий ресурс до загального фонду в сумі більше 22 млрд. грн.

Як повідомлялося, урядові експерти проводять роз'яснювальну роботу в регіонах щодо бюджетної та податкової децентралізації. Круглі столи вже пройшли у Дніпропетровську, Одесі, Львові та Івано-Франківську.

Серія регіональних круглих столів з бюджетної децентралізації проводиться за підтримки швейцарсько-українського проекту «Підтримка децентралізації в Україні» DESPRO та уряду Великобританії.

Держава стане міцною тоді, коли будуть сильними сільські громади. Натомість громада зміцнішає, коли матиме достатньо фінансового ресурсу. Для цього держава і пропонує сприятливий механізм наповнення місцевих бюджетів. Урядові експерти нагадали, що прийняті Верховною Радою у грудні 2014 р. зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України є найбільшим за останні роки кроком у напрямку бюджетної децентралізації.

На основі цих змін і був сформований Державний бюджет на 2015 р.

Нове бюджетне законодавство розширює права місцевих органів влади та надає їм бюджетну самостійність, а також розширює джерела наповнення місцевих бюджетів. За даними Мінфіну, завдяки запровадженню нової моделі фінансового забезпечення місцеві бюджети отримають додатковий ресурс до загального фонду в сумі більше 22 млрд. грн. А загалом, враховуючи сальдо міжбюджетних трансфертів, – більше 40 млрд. грн. в цьому році.

Так, на місця з державного бюджету передано 100% плати за надання адміністративних послуг, 100% державного мита, 10% податку на прибуток підприємств приватного сектору економіки. Крім того, джерела наповнення місцевих бюджетів роз-

ширено також завдяки запровадженню акцизного податку з реалізації роздрібної торгівлі підакцизних товарів (пиво, алкогольні напої, тютюнові вироби, нафтопродукти) за ставкою 5% вартості реалізованого товару. База оподаткування розширюється через стягнення податку на нерухомість відтепер і з комерційного (нежитлового) майна та податку на автомобілі з великим об'ємом двигуна. До місцевих бюджетів зараховуватиметься 80% екологічного податку, замість 35%. Крім того, громади одержуватимуть базову дотацію для підвищення фіскальної спроможності їхніх бюджетів. Значні переваги отримають об'єднані громади, бюджети яких прирівнюються до бюджетів міст обласного значення і районів, і, крім зазначених податків, одержуватимуть ще й 60% ПДФО, а також інші доходи. Після проходження першого етапу бюджетної децентралізації зросли доходи місцевих бюджетів. За січень-лютий до загального фонду місцевих бюджетів надійшло 13 млрд. грн., що на 25% більше, ніж за аналогічний період попереднього року.

Главою уряду було надано доручення керівникам ОДА, аби кожна область публічно звітувала про використання коштів місцевих бюджетів: в місячний термін виконати доручення уряду і на сайтах обласних державних адміністрацій публікувати всю інформацію в щотижневому режимі – скільки грошей отримали і на які основні статті їх відправили. Громадяни повинні бачити, «що сплата податків в країні має конкретний результат – відремонтували дорогу, школу, заплатили зарплату, пенсію, соціальні виплати».

Сьогодні на сайті Вінницької обласної ради від 24 березня 2015 р. можна побачити звернення Координаційної ради з питань місцевого самоврядування при голові Вінницької обласної ради до Президента України, голови Верховної Ради України, прем'єр-міністра України щодо реформування місцевого самоврядування та децентралізації влади в Україні.

Члени Координаційної ради з питань місцевого самоврядування при голові Вінницької обласної ради за результатами вивчення громадської думки та широкого обговорення в територіальних громадах області законодавчих ініціатив і очікуваних результатів реформи місцевого самоврядування, передачі повноважень на місцевий рівень управління звертаються з проханням невідкладного розгляду питання щодо внесення змін до Конституції України, Бюджетного та Податкового кодексів України, прийняття нової редакції Закону «Про місцеве самоврядування в Україні», законів «Про місцеві державні підприємства», «Про місцевий референдум», «Про комунальну власність в Україні», інших законів та нормативних актів задля створення правової основи для реалізації реформи самоврядних органів та децентралізації влади в Україні в частині:

1) удосконалення системи адміністративно-територіального устрою України шляхом:

- запровадження трьохрівневої системи адміністративно-територіального устрою – область, район, громада з повсюдністю місцевого самоврядування;

- забезпечення добровільного об'єднання територіальних громад за результатами місцевих референдумів та механізму добровільного виходу із об'єднаної територіальної громади; законодавчого врегулювання порядку організації і проведення місцевих референдумів та обмеження їх проведення з питань, які відносяться до реалізації повноважень держави;

- надання добровільно об'єднаним територіальним громадам гарантованої державної фінансової

підтримки протягом п'яти років після утворення у разі: об'єднання територіальних громад із загальною чисельністю населення до 4000 жителів – надання додаткових субвенцій у розмірі 50% бюджету об'єднаної територіальної громади;

- об'єднання територіальних громад із загальною чисельністю населення до 10 000 жителів – надання додаткових субвенцій у розмірі 75% бюджету об'єднаної територіальної громади;

- об'єднання територіальних громад із загальною чисельністю населення більше 10 000 жителів – надання додаткових субвенцій у розмірі 100% бюджету об'єднаної територіальної громади;

2) створення спроможних територіальних громад, забезпечення їх сталого розвитку через:

- зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів шляхом перерозподілу податків і зборів, спрямованих на потреби територіальних громад. Гарантоване закріплення за районними та обласними бюджетами податків і зборів для фінансування об'єктів спільної власності, обласних і районних програм розвитку;

- зарахування податку на доходи фізичних осіб та податку на прибуток приватних підприємств за місцем ведення господарської діяльності, а не за місцем реєстрації чи засновництва суб'єкта господарювання;

- внесення змін до Бюджетного кодексу України в частині зобов'язання Державної казначейської служби України проводити платежі місцевих бюджетів не пізніше п'яти днів після реєстрації відповідних платіжних документів та здійснювати свої функції виключно в межах повноважень, визначених чинним законодавством України;

- відновлення норми Бюджетного кодексу України про часткове зарахування до бюджетів сіл, селищ, міст районного значення рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин загальнодержавного значення;

- надання повноважень сільським, селищним радам стосовно розпорядження землями та водними ресурсами за межами населених пунктів та, відповідно, зарахування до місцевих бюджетів плати за землі і рентної плати за використання таких водних об'єктів;

- забезпечення державної підтримки розвитку сільських обслуговуючих кооперативів та запровадження співпраці територіальних громад на засадах ресурсно-організаційної кооперації;

- врегулювання повноважень самоврядних органів щодо управління комунальною власністю;

- розширення функцій органів місцевого самоврядування в частині надання адміністративних послуг;

визначення та розмежування повноважень органів місцевого самоврядування та органів виконавчої влади, а саме:

- зміни функцій місцевих державних адміністрацій на контрольно-наглядові за дотриманням Конституції і законів України в областях;

- забезпечення координації роботи територіальних і центральних органів виконавчої влади та діяльності усіх органів влади на місцях в умовах надзвичайного та воєнного стану;

- розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування за принципом субсидіарності та наділення саме громад максимально широким колом повноважень;

- запровадження дієвого самоврядування на рівні райони і області; надання права обласним, районним радам формувати власні виконавчі органи,

самостійно розробляти і виконувати перспективні, щорічні програми соціально-економічного, культурного розвитку та районні і обласні бюджети;

3) проведення чергових виборів депутатів місцевих рад на базі нового закону з урахуванням:

- реформованої системи органів місцевого самоврядування;

- запровадження пропорційної системи з відкритими списками на рівні областей, районів та міст обласного значення, мажоритарної – на рівні територіальних громад;

- запровадження обрання міських голів у два тури, якщо жоден кандидат не набрав більше ніж 50% голосів виборців;

- врегулювання механізму відкликання виборцями депутатів місцевих рад;

4) обмеження кількості депутатів місцевих рад, що обираються на чергових місцевих виборах, в залежності від чисельності виборців, що належать до відповідної територіальної громади/адміністративно-територіальної одиниці:

- для обласних рад – не більше 70 депутатів;

- для районних рад – не більше 40 депутатів;

- для органів місцевого самоврядування територіальних громад – не більше 25 депутатів [6].

Децентралізацією влади та реформуванням місцевого самоврядування цікавляться вінницькі школярі. Децентралізація влади та розширення меж міста Вінниці – основні питання, які цікавили учнів «Школи лідерів» при зустрічі з в. о. міського голови Сергієм Моргуновим. Наприкінці березня активні школярі вінницьких шкіл ознайомилися з роботою структурних підрозділів міської ради, а зустріч з Сергієм Моргуновим стала підсумком цієї навчальної програми. Сучасну вінницьку молодь турбують проблеми розвитку як держави в цілому, так і рідного міста зокрема. Про це свідчать запитання, які піднімали школярі під час особистої зустрічі з в. о. міського голови Сергієм Моргуновим. Найперше питання, яке поставили школярі, стосувалося децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування. Молодь цікавило, скільки часу можуть зайняти ці процеси. Щоб пояснити краще, що саме передбачає реформа, учням показали презентаційні фільми, створені Міністерством. Сергій Моргунов розповів, що одним із ідейних лідерів процесу децентралізації влади в державі є саме Володимир Гройсман, який, ще будучи міським головою Вінниці, як ніхто розумів, що таке місцеве самоврядування і які виклики та проблеми виникають в цьому питанні.

Загалом же питання реформи місцевого самоврядування обговорюється від початку незалежності України, але через небажання влади та невдалі кроки реформування майже чверть століття були втрачені. І тільки з минулого року цей процес розпочався. «Найвдаліший досвід реформи місцевого самоврядування, який досить безболісно можна адаптувати до українських реалій, це польський досвід, – каже в. о. міського голови. – Але це досить довготривалий процес, у Польщі він зайняв близько 15 років. Перший етап реформи буде базуватися на принципі об'єднання територіальних громад» [7].

Держава взяла на себе повну відповідальність щодо надання освітніх послуг загальноосвітніми навчальними закладами, підготовки робітничих кадрів професійно-технічними закладами, забезпечення медичного обслуговування населення, фінансування державних програм соціального захисту окремих категорій громадян. З цією метою місцевим бюджетам надаватимуться такі нові види трансфер-

тів, як освітня субвенція, субвенція на підготовку робітничих кадрів та медична субвенція. Прийняття змін до Бюджетного законодавства вже цього року дасть змогу забезпечити стаке економічне зростання, протидіяти кризовим явищам фінансового сектору економіки і виконати місцеві бюджети на 100%.

Серед негативних моментів щодо впровадження реформи на рівні міст районного значення, сіл і селищ є відсутність майданчика, щоб обговорювати і доносити проблеми до тих, хто приймає рішення. Вони мусять бути сам-на-сам з цими проблемами. Асоціація міст України не виконує функцію інструмента представлення інтересів міст районного значення при прийнятті рішень. І хоча як інформаційне середовище, де міські голови можуть обговорити свої питання, Асоціація міст України виконує свою функцію, вона не сприймається керівництвом як легітимний представник таких міст. Тому потрібно запропонувати легітимний майданчик для обговорення та моніторингу результатів здійснення визначених заходів. На цьому майданчику можливо було б детально з практиками обговорювати ті рішення, які тільки формуються. Це найбільш важливе питання сьогодишнього етапу реформи.

Також потрібно враховувати управлінський досвід. «Ми знаємо, звідкіля ми почали, ми чітко уявляємо те майбутнє, в яке ми хочемо потрапити в результаті цієї реформи. Ми повинні на дистанції робити моніторинг з бюджетної, фінансової чи іншої статистики. Весь державний апарат, громадськість повинні бути партнерами в цьому процесі, а проміжна інформація повинна бути доступна для аналізу і напрацювання управлінських рішень, для коригування напряму, в якому йде реформа», – заявив голова Асоціації малих міст України Павло Козирев [5].

Голова Комітету Верховної Ради з питань державного будівництва, регіональної політики та місцевого самоврядування Сергій Власенко представив аналіз досвіду Німеччини. «Нам показали, що в одній країні може бути 16 різних видів і порядків муніципальних консолідацій. Тому ми повинні все проаналізувати і обрати для України найкращий спосіб. Ми повинні бути свідомі, що це не відбудеться за один день, місяць, не відбудеться до виборів у жовтні 2015 року. Якщо ми говоримо про час, який повинні відвести для об'єднання територіальних громад, то треба розуміти, що цей період буде вимірюватися роками. Це теж висновок із іноземного досвіду».

Принципи проведення муніципальної консолідації, як і іноземний досвід, також різні. Є застосування принципів добровільності об'єднання територіальних громад, є застосування інших принципів – не добровільності, часткової добровільності. Ми повинні бути б обрати найбільш оптимальну модель, яка б дозволила в Україні прийти до тих наслідків, які нам необхідно отримати. Єдиним наслідком цієї реформи повинно бути створення спроможних громад, об'єднавши ті громади, які сьогодні частково не можуть виконувати свої повноваження, з тими, які їх виконують добре. Це основна мета децентралізації, основна мета муніципальних об'єднань.

Іноземний досвід говорить про те, що без просвітницької роботи, без роз'яснення того, куди ми йдемо, без позитивних прикладів, без історій успіху, на жаль, нічого не відбудеться. Тільки роз'яснюючи, що отримає громада в результаті об'єднання, що отримають керівники чи представники цих громад, можна досягнути результату. Без моніторингу результатів теж нічого не буде. Виходячи з цих висновків, ми

повинні сформувати систему управління змінами з врахуванням впровадження реформи децентралізації і муніципальної консолідації. Все вище наведене дозволяє зробити висновок щодо використання відомих методів управління змінами для ефективного впровадження реформи децентралізації та моніторингу її здійснення, а також загального розвитку малих та середніх міст в Україні. На рис. 1 представлена концептуальна схема системи моніторингу результатів розвитку малих та середніх міст України.

Запропонована модель передбачає формування трьох блоків моніторингу: показники стратегії розвитку міста, показники децентралізації; показники виконання цільових програм та проектів розвитку. Всі ці модулі пов'язані між собою та передбачають також моніторинг змін в законодавчій базі, активізації цільових програм та проектів з різних джерел фінансування і розширення управлінських компетенцій на регіональному та районному рівнях.

Так, чинна постанова «Про моніторинг соціально-економічного розвитку малих міст» [2] містить достатньо широкий перелік показників та структуру аналітичної записки, що включає в себе: результати проведення аналізу показників соціально-економічного розвитку малих міст; визначення наявних проблем розвитку малих міст і виявлення причин їх виникнення; заходи, яких було вжито та які будуть вживатися; пропозиції, що подаються центральним органам виконавчої влади відповідно до їх компетенції, стосовно поліпшення стану соціально-економічного розвитку малих міст. Але, зрозуміло, що з впровадженням реформи децентралізації даний закон потребує внесення змін.

Висновки з даного дослідження. В Україні активізована діяльність щодо децентралізації управління розвитком малих та середніх міст, про що свідчать матеріали конференцій та круглих столів, прийнятих нормативних актів.

Виявлені проблеми розвитку малих та середніх міст потребують нового підходу щодо управління містом та змінами.

Запропонована концептуальна модель моніторингу показників розвитку малих та середніх міст є основою контролю проведених змін в муніципальному управлінні та базується на трьох блоках – стратегії, реформі, цільових програмах та проектах розвитку міста.

Рис. 1. Концептуальна модель моніторингу показників розвитку малих та середніх міст України

У програмі подальших досліджень – деталізація кожного з блоків моніторингу та вивчення управлінських ситуаційних змін на прикладі розвитку малих міст України; структурних та інформаційних змін на сайтах малих та середніх міст України як зовнішнього моніторингового інформаційного середовища управління муніципальними змінами.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Коваленко Е.А. Разработка результативной стратегии предприятия. Методология. Визуализация. Аналитика. Показатели / Е.А. Коваленко // Устойчивое социально-экономическое развитие региона : сборник научных статей. – Гродно : ГрГУ, 2008. – С. 238–244.
2. Про моніторинг соціально-економічного розвитку малих міст : Постанова Кабінету Міністрів України № 288 від 02 квітня 2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/KP090288.html.
3. Реформи в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.reforms.in.ua.
4. Міністерство регіонального розвитку, будівництва та комунального житлово-господарства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.minregion.gov.ua.
5. Львівська міська рада [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.city-adm.lviv.ua.
6. Вінницька обласна рада. Офіційний інформаційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.vinrada.gov.ua.
7. Вінницька міська рада. Офіційний інформаційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.vmr.gov.ua.
8. Моя Вінниця [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.myvin.com.ua.